

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*для підготовки та захисту
випускних кваліфікаційних робіт магістрів
(для студентів спеціальності 014.15
Середня освіта (Природничі науки))*

Укладачі:

Л. О. Лобань,

Л. П. Кузьменко

Ніжин

2021

УДК 57(072.8)
М54

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 16 від 30.06.2021 р.

Рецензенти:

Сенченко Г. Г. – кандидат хімічних наук, декан факультету природничо-географічних і точних наук Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Гавій В. М. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

М54 Методичні рекомендації для підготовки та захисту випускних кваліфікаційних робіт магістрів (для студентів спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки) / уклад. Лобань Л. О., Кузьменко Л. П. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 23 с.

Методичні рекомендації містять опис основних етапів підготовки та виконання випускних кваліфікаційних робіт магістрів, вимоги до їх структури та порядок захисту. Видання призначено для використання студентами факультету природничо-географічних і точних наук Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, спеціальностей 014.15 Середня освіта (Природничі науки).

© Л. О. Лобань, Л. П. Кузьменко,
укладання, 2021
© НДУ ім. М. Гоголя, 2021

ЗМІСТ

I. Загальні положення	4
II. Основні етапи підготовки та виконання випускних кваліфікаційних робіт магістра	5
III. Структура випускної кваліфікаційної роботи магістра	7
Список використаних джерел	13
Додатки.....	14

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Випускна кваліфікаційна робота магістра (далі *Робота*) – це індивідуальна наукова робота випускника, яка передбачає закріплення та систематизацію теоретичних інтегрованих умінь, знань, навичок набутих студентом у процесі навчання в рамках освітньо-професійної програми підготовки магістра. *Робота* виконується самостійно та виступає формою контролю набутих студентом знань.

Виконання і захист *Роботи* є завершальним етапом навчання магістрантів, формою державної атестації випускників та виконується безвідривно від учбового процесу і проходження практик та в період переддипломної практики.

Метою *Роботи* є проведення теоретичних та практичних досліджень, розробка інноваційних пропозицій у сфері природничих наук або науковій діяльності і рекомендації щодо їх впровадження. Розроблені рекомендації та запропоновані інноваційні рішення мають бути науково обґрунтованими з відповідним аналізом і прогнозом щодо результатів їх впровадження, з аналізом екологічних ризиків, що при цьому можуть виникнути та шляхів їх уникнення.

Завдання *Роботи* полягає у науковому обґрунтуванні результатів дослідження, практичному їх використанні за організації природокористування у природоохоронних комплексах.

До захисту випускної кваліфікаційної роботи магістра допускаються студенти, які успішно склали екзаменаційні сесії, завершили проходження практик, захистили відповідні звіти, виконали усі завдання індивідуального плану згідно з навчальним планом підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки).

Роботи попередньо розглядаються на засіданні кафедри, на якому за результатами доповіді магістранта та наукового керівника визначається стан готовності роботи до захисту. Захист відбувається публічно на засіданні екзаменаційної комісії.

II. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ МАГІСТРА

1. Вибір теми та її затвердження.
2. Визначення мети, предмету, об'єкту дослідження, розробка завдання та складання поетапного плану виконання *Роботи*.
3. Опрацювання джерел літератури.
4. Збір фактичного матеріалу під час науково-дослідницької практики підготовка магістра.
5. Обробка матеріалу з застосуванням сучасних методів статистичного аналізу.
6. Написання першого варіанту тексту, подання його на ознайомлення науковому керівнику.
7. Усунення недоліків написання варіанту тексту, оформлення рукопису *Роботи*.
8. Подання *Роботи* до розгляду на кафедрі для визначення стану її готовності до захисту.
9. Отримання відгуку наукового керівника *Роботи* (у 2-х екземплярах).
10. Зовнішнє рецензування *Роботи* (у 2-х екземплярах).
11. Захист *Роботи* на засіданні екзаменаційної комісії.

Тематика *Роботи* визначається науковим керівником або може бути самостійно обраною студентом у межах освітньо-професійної програми, яка повинна бути орієнтована на розробку найбільш важливих і актуальних проблем природничих наук, охорони біорізноманіття та збалансованого природокористування, освітніх питань тощо. Тематика досліджень щорічно оновлюється та затверджується на засіданнях кафедр біології, хімії та фармацевції, математики, фізики та економіки факультету природничо-географічних і точних наук. Орієнтовні теми **випускних кваліфікаційних робіт магістра** за спеціальністю галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки) представлені у *додатку А*.

Закріплення за студентом теми **Роботи** і наукового керівника подається, розглядається та затверджується на засіданні кафедри біології або хімії та фармації, математики або фізики та економіки та оформляється наказом ректора НДУ імені Миколи Гоголя за поданням вченої ради факультету природничо-географічних і точних наук.

Зміна теми **Роботи** оформлюється наказом Ректора Університету за поданням вченої ради факультету природничо-географічних і точних наук після узгодження з навчальною частиною університету.

Керівником **Роботи** може бути науково-педагогічний працівник НДУ імені Миколи Гоголя з науковим ступенем доктора чи кандидата наук, коло наукових та фахових інтересів якого відповідає обраній темі.

Науковий керівник надає постійну допомогу студентам з усіх питань підготовки **Роботи** у:

- виборі та остаточному формулюванні теми, розробці її концепції, методики проведення дослідження;
- відборі та опрацюванні необхідної літератури, довідкових та архівних матеріалів, інших джерел із теми дослідження;
- розробці індивідуального завдання на весь період підготовки **Роботи**, а також затверджує та контролює його виконання;
- складанні плану дослідження, виборі об'єкта і предмету дослідження.

Проводить аналіз та контроль організації самостійної роботи, систематичні консультації, пише письмовий відгук на випускні кваліфікаційну (дипломну) роботу бакалавра і магістра, допомагає в підготовці до її захисту.

Підготовка **Роботи** має демонструвати рівень фахової підготовленості студента до професійної або наукової діяльності.

Магістрант зобов'язаний дотримуватися вимог нормативних документів щодо академічної доброчесності, персонально відповідати за наявність академічного плагіату кваліфікаційної роботи.

III. СТРУКТУРА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Титульна сторінка визначеного зразка.

Анотація та ключові слова (українською і англійською мовами).

Зміст.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності).

Вступ.

Окремі розділи, що складаються з підрозділів і завершуються висновками.

Загальні висновки.

Список використаних джерел (у тому числі закордонних видань мовою країн Європейського Союзу).

Додатки (за необхідності).

Титульний аркуш *Роботи* містить (додаток Б):

- найменування міністерства – Міністерство освіти і науки України;
- найменування вищого навчального закладу, факультету та кафедри, де виконана ***Робота***;
- затверджена тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи;
- освітня програма;
- освітній рівень;
- прізвище, ім'я, по-батькові студента;
- прізвище, ім'я, по-батькові наукового керівника й рецензента (рецензентів), їх наукові ступені та вчені звання;
- резолюція щодо допуску до захисту;
- місто, рік.

Зміст роботи подається відразу за титульним аркушем, який нумерується. Зміст роботи має відображати структуру роботи та вказувати на початкові сторінки кожної структурної одиниці роботи.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності).

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності). Якщо в *Роботі* вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їхній перелік може бути поданий окремим списком, який розміщують перед вступом. Перелік друкують двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа - їхнє детальне розшифрування. *Наприклад: РЛП – регіональний ландшафтний парк.*

У тексті *Роботи*, терміни та вирази, які в подальшому будуть позначатися скороченням спочатку пишуться повністю і подається їх умовне позначення у круглих дужках. Далі у тексті користуються лише умовними позначеннями.

Обсяг основного тексту *Роботи* складає: випускна кваліфікаційна робота магістра – 35-60 сторінок. Загальний обсяг тексту *Роботи* не регламентується.

До основного тексту *Роботи* не входять: *додатки, список використаних джерел, таблиці і рисунки*, які займають всю площу сторінки, однак всі ці сторінки підлягають наскрізній нумерації на загальних засадах.

Роботу друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу (формат А 4), розміщуючи на сторінці 28-29 рядків, що містять 1600-1700 друкованих знаків. При наборі використовують шрифти текстового редактора Word (Times New Roman) розміру 14 пунктів через 1,5 міжрядкового інтервалу. Текст *Роботи* друкують, залишаючи поля: праве – 1 см, ліве – 3 см, верхнє і нижнє – 2 см.

Вписувати в текст окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна лише чорним кольором, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми (завдання) та її значущість, підстави й вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. *Вступ* повинен мати таку структуру:

- *Актуальність теми.* На основі критичного аналізу відомих шляхів

вирішення проблеми чітко й аргументовано обґрунтовують актуальність і доцільність *Роботи* для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, державного управління тощо.

- **Об'єкт дослідження** – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. **Предмет дослідження** міститься у межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача, оскільки предмет дослідження визначає тему *Роботи*.

- Характеристика **ступеня визначеності теми** в спеціальній науковій літературі.

- **Мета і завдання дослідження.** Формулюють мету *Роботи* і завдання, які необхідно вирішити для її досягнення. Мета *Роботи* тісно переплітається з **об'єктом** та **предметом дослідження** а також з **кінцевим його результатом і шляхами його досягнення**.

Відповідно до поставленої мети, було поставлено наступні завдання. Кількість завдань повинна складати 4-6. Вони повинні бути узгоджені з метою і відповідати отриманим висновкам.

Методи роботи студент повинен обирати та використовувати лише ті, за допомогою яких можлива реалізація поставлених завдань.

- **Наукова новизна отриманих результатів.** Коротка анотація нових наукових положень чи рішень, запропонованих в *Роботі* студентом особисто.

- **Теоретичне та практичне значення отриманих результатів.** Висвітлюють результати практичного застосування отриманих результатів або рекомендацій щодо їх використання. Необхідно коротко повідомити про впровадження результатів досліджень, назвавши організації, в яких здійснена реалізація, форми реалізації і реквізити відповідних документів. Впровадження, як правило, оформлюється актом або довідкою.

- **Апробація результатів дослідження.** Перераховуються конференції, семінари, круглі столи в рамках роботи яких апробовано результати власних досліджень. Наприклад: результати роботи доповідали і *обговорювали*:

на наукових студентських конференціях (Ніжин, 2020, 2021), на міжвузівській студентській науково-практичній конференції «Сучасні проблеми природничих наук» (Ніжин, 2020), I Всеукраїнській конференції молодих науковців «Сучасні проблеми природничих наук» (Ніжин, 2020), II міжнародній науково-практичній конференції (Ніжин, 2020). Опубліковано тези та статті.

Основна частина *Роботи* складається з 2-3 розділів, підрозділів. У ній розкривається основний зміст дослідження. Назви розділів не повинні збігатися з темою всієї ***Роботи***. Кожен розділ починається з нової сторінки і повинен мати завершеність змісту.

У розділах основної частини подають матеріал, як правило, в такій послідовності:

Розділ I – літературний огляд за темою;

Розділ II – виклад загальних підходів і основних методів досліджень, опис теоретичних і (або) експериментальних досліджень;

Розділ III – аналіз і узагальнення результатів досліджень.

У першому розділі здобувач окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач повинен назвати ті питання, що залишилися невирішеними, а отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми.

У другому розділі, як правило, наводять методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення емпіричних досліджень.

У третьому розділі з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Студент повинен оцінити повноту й достовірність одержаних ним результатів, порівняти їх з даними аналогічних досліджень інших авторів.

Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ I», «ВИСНОВКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої) з абзацу. Крапка в кінці заголовка не ставиться.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, підпунктів, рисунків,

таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою **Роботи** є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, не проставляючи номер. Наступні сторінки нумеруються у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Після слова «РОЗДІЛ» ставиться його номер без крапки, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу двома цифрами: перша цифра – номер розділу, а друга – порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка. В кінці номера підрозділу ставиться крапка, в тому ж рядку друкується назва підрозділу. Пункти нумеруються в межах кожного підрозділу за аналогічним правилом; цей номер складається з трьох цифр, розділених крапкою (*наприклад: у розділі II перший підпункт 2.1.*)

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначаються словом «Рис.» і нумеруються в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією (*наприклад, Рис. 2.1.*).

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують надпис «Таблиця» із зазначенням номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

Примітки до тексту і таблиць, в яких подається довідкова та пояснювальна інформація (дані), нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одній сторінці кілька, то після слова «Примітки» ставиться крапка.

Всі помилки й описки необхідно виправити. Кількість виправлень повинна бути мінімальною: на одній сторінці не більше двох виправлень від руки чорним чорнилом.

Загальні висновки. У загальних висновках викладають власні найважливіші наукові та практичні результати **Роботи** з формулюванням розв'язаної

наукової проблеми (завдання) та зазначенням вагомості для науки і практики. Висновки повинні відповідати поставленим меті та завданням **Роботи**.

Список використаних джерел готують відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 [Чинний від 2016-07-01] (**додаток В**). У наукових виданнях найпоширенішими є такі варіанти побудови бібліографічних списків:

У алфавітному порядку – матеріал розміщується в порядку алфавіту за прізвищем автора або назви роботи.

У нумераційному порядку – матеріал розміщується в порядку згадування джерела літератури у тексті **Роботи**.

Посилання на джерело літератури у тексті подається у квадратних дужках і крапка ставиться після них. *Наприклад: «Лісова рослинність Чернігівського Полісся представлена 14 формаціями [41]».*

Додатки (за необхідності). У разі потреби до додатків можна включити допоміжний матеріал:

- проміжні формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ПК;
- ілюстрації допоміжного характеру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті (Форма 23). *Бюлетень ВАК України*, 2009. № 5. С. 24–26.
2. Положення про випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу бакалавра і магістра Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.
3. Методичні вказівки до підготовки дипломної магістерської роботи зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища» / укл. В. В. Добровольський. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. Вип. 99. 24 с.
4. Методичні рекомендації до підготовки та захисту магістерських робіт за спеціальністю 8.03050401 «Економіка підприємства» / укл. Козак Л.С., Бойко В.В., Зюзіна В.П. Київ: НТУ, 2012. 49 с.
5. Стольберг В.Ф. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій (для студентів 5-го курсу денної форми навчання спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища») / Харк. Нац. акад. міськ гоп-ва. Харків: ХНАМГ, 2011. 17 с.
6. Методичні рекомендації з підготовки і захисту магістерських робіт для студентів основного фахового напрямку (виробниче та дослідницьке спрямування): спец. 8.050.106 – Облік і аудит, 8.050.107 – Економіка підприємства / Національний аграрний університет; уклад.: О. М. Карасик, Л. А. Олійник, Д. Ф. Крисанов та ін. Київ: НАУ, 2007. 55 с.
7. Підготовка та захист магістерської атестаційної роботи методичні рекомендації до самостійної роботи для студ. магістрантів факультету соціології і права / уклад.: О. А. Коваль. Київ: НТУУ «КПІ», 2011. 54 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовний перелік тем для написання магістерських робіт

1. Формування фахових компетентностей студентів при дослідженні фітоценозів – об'єктів природно-заповідного фонду Ніжинського району.
2. Науковий експеримент як засіб формування фахових компетентностей студентів.
3. Диференційований науковий підхід в реалізації моделі особистості вчителя старшої профільної школи.
4. Вплив фізичних факторів на формування клімату.
5. Фізичні основи руху рідин у живих організмах.
6. Використання STEM-орієнтованого підходу до вивчення природничих дисциплін у старшій профільній школі.
7. Вплив метаболічно-активних речовин та їх комплексів на окремі фізіолого-біохімічні показники росту і розвитку огірків сорту Ніжинський.
8. Порівняльна дія синтетичних регуляторів на асиміляційні процеси озимої пшениці сорту Ювілата.
9. Аналіз стану здоров'я та показників фізичного розвитку випускників Ніжинського ліцею Ніжинської міської ради при НДУ імені Миколи Гоголя.
10. Використання інтерактивних технологій при вивченні біології у профільних класах.
11. Використання інтерактивних технологій при вивченні хімії у профільних класах.
12. Використання інтерактивних технологій при вивченні фізики у профільних класах.
13. Використання інтерактивних технологій при викладанні природничих наук у старшій профільній школі.
14. Вплив соціальних мереж на учнів старших класів: сучасний стан проблеми.

Зразок оформлення титульної сторінки магістерської роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет природничо-географічних і точних наук

Кафедра біології

Освітньо-професійна програма
Середня освіта (Природничі науки)

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на здобування освітнього ступеня «Магістр»

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
СТУДЕНТІВ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ФІТОЦЕНОЗІВ
ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Студентки **Іванової Вікторії Михайлівни**

Науковий керівник:

к.б.н., доцент кафедри біології
Степанова Ірина Василівна

Рецензенти:

к.б.н., доцент кафедри життєдіяльності та
природокористування НУБІП України
«Ніжинський агротехнічний інститут»

Кресан Володимир Іванович;

к.б.н., доцент кафедри біології НДУ імені
Миколи Гоголя

Гапон Віктор Михайлович

Допущено до захисту
Завідувач кафедри біології
_____ проф. **Кучменко О.Б.**
10.12.2021 р.

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ У ДИСЕРТАЦІЇ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p style="text-align: center;">Книги: Один автор</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917–1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919–1993 рр.): монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн: курс лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника: навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с.
<p style="text-align: center;">Два автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади: монографія. Харків: Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.

	6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності: монографія. Харків: ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ: ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення: навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці: підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ: ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання: монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія: навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ: ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991–2016): ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика: конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні: монографія / за

	<p>ред. М. А. Лепського. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса: ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ: ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем: монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях: довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5–6 жовт. 2017 р. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації: зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ: Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ: Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
<p>Багатотомні видання</p>	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ: САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения: в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения: в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Харьков: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
<p>Автореферати</p>	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним зако-</p>

<p>дисертацій</p>	<p>нодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл: дис. ... канд. фіз.-мат. наук: 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48–49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017–2020 роки: Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p>

	8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i> . 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв. 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i> . Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984,

	NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності: бібліогр. покажч. / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала; Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. Вип. 2 60 с. 2. Микола Лукаш: біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні: бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків: Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856–2013). Київ: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики; вип. 3).
Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Імплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i>: зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i>: избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i>: підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в

	Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації</i>: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i>: материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i>: матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
Частина видання: довідкового видання	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i>: словник термінів / за ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
Частина видання: продовжуваного видання	<p>1. Коломoeць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-мате-</i></p>

	<p><i>матичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12. № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>

Навчальне видання

Укладачі:

**ЛОБАНЬ Л. О.,
КУЗЬМЕНКО Л. П.**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*для підготовки та захисту
випускних кваліфікаційних робіт магістрів
(для студентів спеціальності 014.15
Середня освіта (Природничі науки)*

Технічний редактор – І. П. Борис

Тираж виготовлено з оригінал-макету замовника.

Підписано до друку 03.09.21 р.
Гарнітура Times
Замовлення № 342

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 0,95
Ум. друк. арк. 1,4

Папір офсетний
Електронне вид-ня

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.

м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631) 7-19-72

E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.